

Imandra Nekrošiūtė-Daukšienė

TIRPUKO LEDŲ ŠALIS

*Toj šaly Karalius – Ledas!
Upėm teka šokoladas...
Ten Tirpukas ir supylė
Aukštą pilį – ledų pilį.*

*Tas Tirpukas daugel gali –
Per karščius gaivina šalį.
Kvepia kakava iš tolo,
Pienu, braškėm ir migdolu.*

*Puikiai vyro padirbėta!
Imk Plombyro, pirk Šerbeto –
Ir pirmyn į Ledų šalį,
Kur Tirpukas daugel gali!*

*Ei, visi į Karaliją,
Kur ledų stebuklais lyja.*

Imandra Nekrošiūtė-Daušienė

TIRPUKO LEDŲ ŠALIS

Vilnius, 2004

Dėmesio! Dėmesio! Termometro nosis vis kyla ir kyla aukštyn, jau rodo 40 laipsnių šilumos! Jo Didenybė Karštis nė nemano trauktis iš pajūrio!.. – vos nulaikydamas mikrofoną, pranešė sukaitęs paplūdimio Radijas.

– Negirdėta neregėta! Sako, tokie vasaros karščiai būna tik kartą per šimtą metų. Gal danguje šviečia ne viena, o dvi saulės? – spėliojo Agnė, brisdama iš jūros.

– Kur karščiau – jūroje ar ant kranto? – paklausė Lukas.

– Tikriausiai vandenyje, – nusprendė Agnė. – Pažiūrėk, net ruoniai paskui mane išlipo ant smėlio po skėčiu atsivėsinti.

– Žvėrys šiltus kailius į šoną numetė, paukšteliai plunksnas pasitrupino, žuvys pelekais vėduojasi, o mes beviltiškai svylame kaip blynai keptuvėje, – bambėjo suplukęs Mantas, kasdamas ir pildamas drėgną smėlį į kišenes.

– Ach, kad jūra imtų ir atslinktų Tirpuko ledonešis, – užsisvajoję Lukas, – ir bangos į krantą išmestų saldžiųjų ledų lytis.

– Arba išnirtų ledkalnis gardžiausių Tirpuko ledų, – tęsė Agnė. – Na, kur jie? Kur tie ledai? Gal pašaukime juos?

– Tir-pu-ko le-du! Tir-pu-ko le-du! Le-du, le-du!
Dū-dū-dū-ū-ū-ū! – suskambo it varpeliai mieli vaikų balsai, kviesdami ledus.

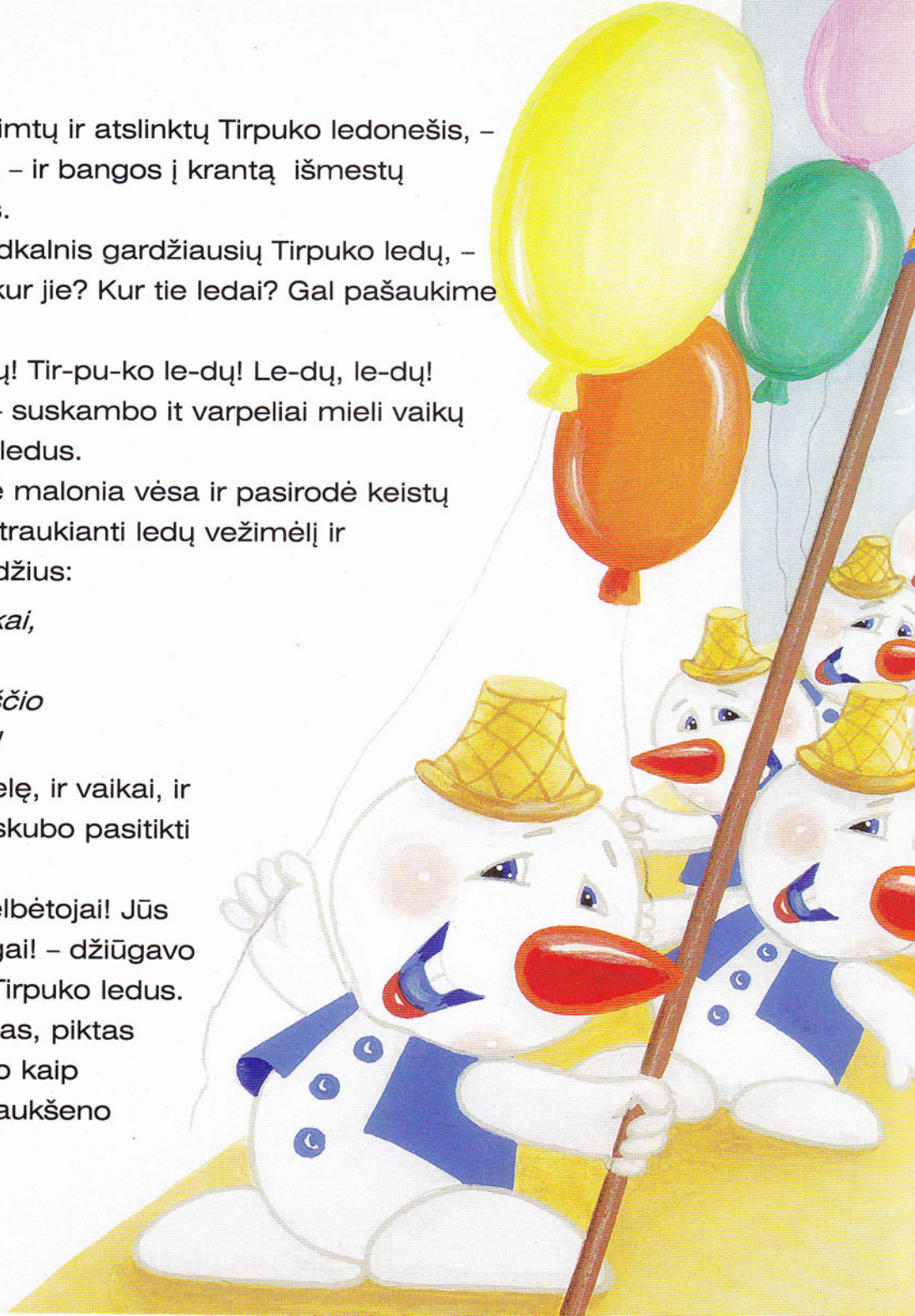
Staiga padvelkė malonia vėsa ir pasirodė keistų kareivėlių kolona, traukianti ledų vežimėlį ir skanduodama žodžius:

*– Mes – tirpukai,
Viską galim!
Mes nuo karščio
Gelbstim šalį!*

Išgirdę šią dainelę, ir vaikai, ir dėdės, ir tetos suskubo pasitikti Tirpuko armijos.

– Jūs mūsų išgelbėtojai! Jūs mūsų tikrieji draugai! – džiūgavo visi, skanaudami Tirpuko ledus.

Vienintelis Mantas, piktas ir susiraukęs, tylėjo kaip žuvis vandeny ir kaukšeno akmenukais.

TIRPUKAS

– Kaip girdžiu, jums patinka mano ledai, –
netikėtai prabilo atgijęs mielas žmogeliukas,
nušokęs nuo ledu vežimėlio.

Jis vikriai nukėlė kepurėlę, nusilenkė ir ištiesęs
baltą rankelę maloniai prisistatė:

– Aš esu Tirpukas ir kviečiu visus vaikus į
stebuklingą Ledų šalį. Ar norite aplankyti mano
ledų karalystę? – netikėtai pasiūlė.

– Norim!!! – sušuko berniukai ir mergaitės.

Ledų žmogeliukas mostelėjo stebuklinga
lazdele ir iš debesų atsliuogė sidabru blizgantis
burlaivis – išdidi ledų jachta, plačiai atvėrusi
vaikams duris. Surūgęs, murzinas, pilnomis
smėlio ir akmenų kišenėmis Mantas
paskutinis prisijungė prie
iškylautojų. Pakilęs laivas
atsisveikindamas
apsuko kelis
ratus virš
pajūrio ir
nutolo.

Skrendant virš stebuklingų pievų, Tirpukas žaismingai pamojavo
žolę kramsnojančioms karvutėms ir vaikams smagiai paaiškino:

– Jei nebūtų karvučių, nebūtų ir pieno. Jei neturėtume pieno,
neturėtume ir ledų. Jei nebūtų ledų, nebūtų
ir Tirpuko Ledų šalies! Karvutės – mūsų
ištikimiausios draugės!

Po minutėlės pasakiška ledų jachta atskriejo į Tirpuko šalį. Čia, vaikų nuostabai, vidury vasaros stūksojo netirpstantys aukšti ledų kalnai karamelės viršukalnėmis, o jų papėdę juosė šokoladinių vaflių tvora. Kur tik pažvelgsi, visur aplinkui ledai: iš vaisinių ledų nutiesti keliai, kuriais važinėjo ledomobiliai, prie namų stogų kabėjo saldieji varvekliai, augo ledų medžiai. Prie rūmų vartų laukiantis sargybos vadas – generolas Plombyras – visus pagarbiai pasitiko. Tirpukas supažindino savo svečius su Plombyru ir nuskubėjo prie darbų. Įleisdamas vaikus generolas oriai tarė:

– Sveiki atvykę į Tirpuko šalį! Štai šioje iš ledų plytų pastatytoje pilyje – Tirpuko rūmuose – gyvena jūsų geriausias draugas – mielas vikrus žmogeliukas-ledukas, vardu Tirpukas. Nors jis įsikūręs aukštybėse, jo saldžioji ledinė širdelė yra kupina karščiausios meilės vaikams. Tiesa, jo galvą puošia ne aukso karūna, tik stebuklingas ledų krepšelis, tačiau šioje šalyje mes visi Tirpuką vadiname Ledų Karaliumi, nes jis žiemą ir vasarą, dieną ir vakarą jus lanko, dovanodamas gardžiausią pasaką – ledus.

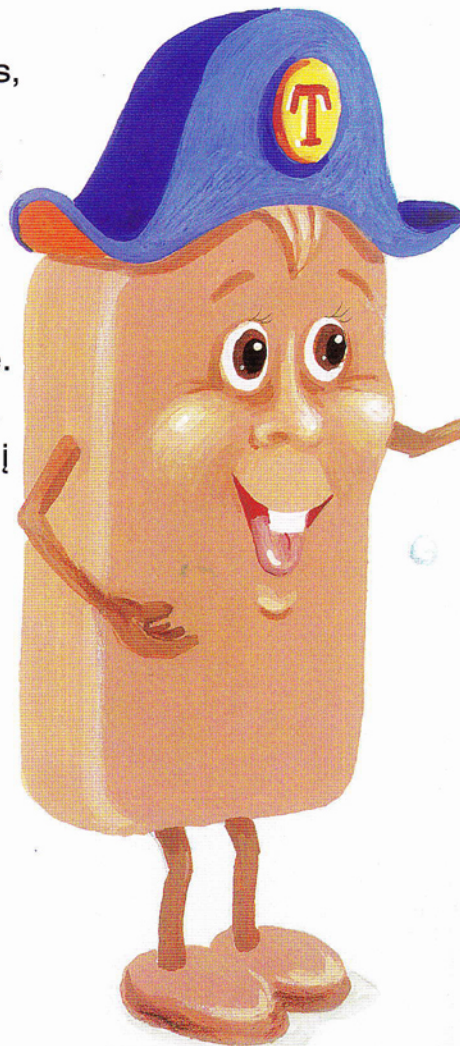
– Ar šiuose dideliuose rūmuose Tirpukas gyvena vienas? – nedrąsiai paklausė Lukas.

– Ne, žinoma, ne vienas! Nuo seno jį supa ištikima gerų bičiulių draugija: ponas Pienas su ponia Grietinėle, panelė Vanilė su ponaičiu Cukrumi, saldumynų vadas Šokoladas su žaviąja Kakava, lipšnioji Uogienė su draugužiu Sirupu. Tai ne šiaip sau linksma kompanija – tai didieji Tirpuko pagalbininkai, turintys rimtas

pareigas. Šioje šalyje kas dieną sukasi Ledų fabrikas, kuris gamina pačius skaniausius ir sveikiausius ledus pasaulyje.

– Ar galėtume ir mes pamatyti, kaip gimsta ledai? – pasiteiravo Rūtelė.

– Žinoma, – patikino Plombyras. – Tik žengiant į šią ledų šventovę reikia žinoti... slaptažodį.

Padėkoję Plombyrui, vaikai mandagiai pabarbeno į duris, ant kurių buvo užrašyta LEDŲ FABRIKAS. Tuo pat pasirodžiusi apsauga – šokoladiniai kareivėliai – paklausė slaptažodžio:

– Kas tirpu?

– Ledai! – bandė spėti vaikai.

Bet durys neatsivėrė. Tada pro šalį ėjęs geraširdis ponaitis Cukrus vaikams tyliai pašnabždėjo:

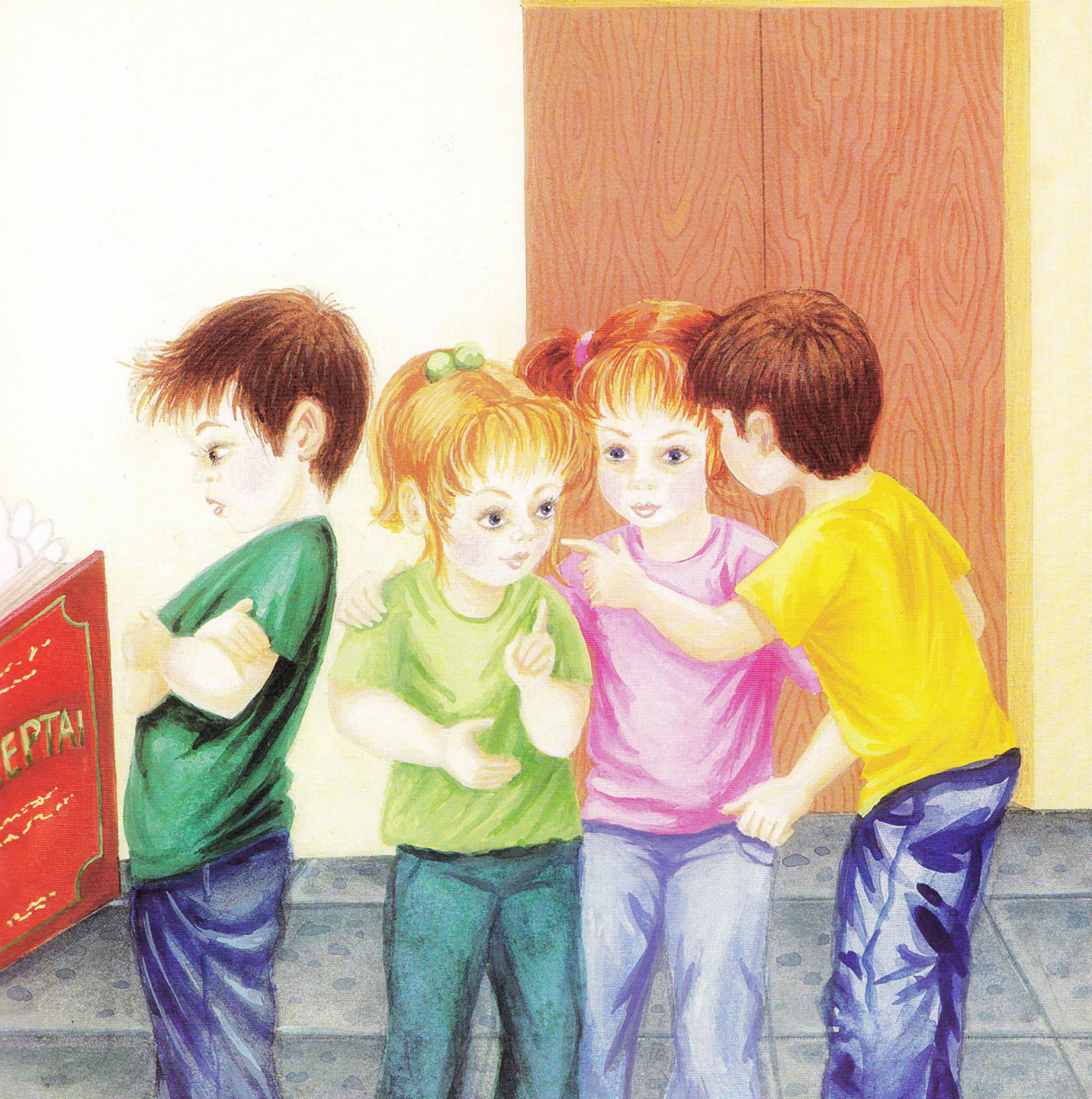
– Nagi, pakartokite šį klausimą tris kartus: kas tirpu, kas tirpu, kas tirpu? Ką girdite?

– Tir-pu-kas! – sušuko vaikai. – Štai koks Ledų fabriko slaptažodis!

Išgirdęs savo vardą, vėl pasirodė vikrus ir linksmas Tirpukas. Rankoje laikydamas storą knygą, ant kurios buvo užrašyta RECEPTAI, jis pakvietė vaikus pažiūrėti, kaip gaminami ledai.

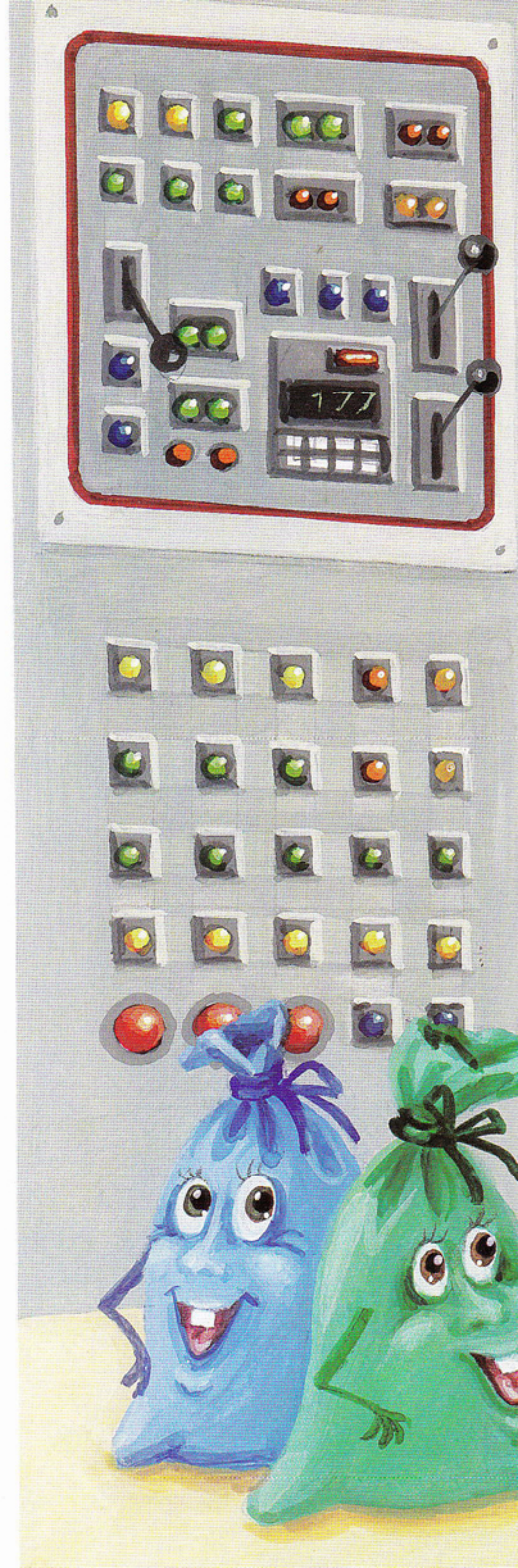
Pirmiausia Tirpukas vaikus supažindino su VIRTUVE, kurioje stovėjo apvalus ponas Katilas ir jo draugas Piltuvas. Tada atsivertęs savo knygą garsiai perskaitė, ko ir kiek reikės ledams pagaminti:

– Prašom cukraus, pieno, sirupo ir sviesto!

Tuoj pat iš sandėlio atskubėjo reikalingi produktai. Svarstyklės svėrė, Piltuvas pylė. Katilas įjungė maišytuvą. Tarytum didelis šaukštas jis sukosi ir sukosi, kol Tirpukas jį sustabdė ir pakvietė Filtrą. Jis visą mišinį kruopščiai išvalė ir patikrino, ar visi produktai gerai ištirpo. Tada Tirpukas vaikams parodė kaip gyvatę išsirangiusį vamzdyną ir tarė:

– Čia sunaikinsime visas blogąsias bakterijas. Tik reikia masę pakaitinti iki 80 laipsnių.

Vaikai su siaubu prisiminė pajūrio karštį ir mintyse pasidžiaugė, kad dabar juos gaubia maloni ledų vėsa. Kai mikrobai buvo sunaikinti, atšaldytas mišinys pieno tuneliu nukeliavo į GAMYBOS CECHĄ.

Čia darbas virte virė. Visi dūzgė kaip bitelės avily. Vienur ant bėgančių takelių vikriai rikiavosi vafliniai, popieriniai ir plastikiniai indeliai, kitur savo eilės laukė ledų puodeliai, maišeliai, vonelės ir kibirėliai. Pripildyti bėgančiais skystais, į plaktą gardžią grietinėlę panašiais ledais, jie keliavo grūdintis į šaldytuvą. O sušalę ir aprengti įvairiaspalviais marškinėliais, t. y. supakuoti, ledai sandėlyje laukė kelionės pas vaikus.

Pažvelgę pro langą, vaikai pamatė tvarkingai sustatytus ledomobilius, pripūstus oro balionus, atpūškavusius traukinukus, pasiruošusius skrydžiui ledsparnius, iškėlusius bures ledlaivius. Visi jie buvo pasirengę bet kurią akimirką gabenti Tirpuko ledus į parduotuves, gatves, pajūrį, šventes, visur – kur tik yra nors vienas vaikas.

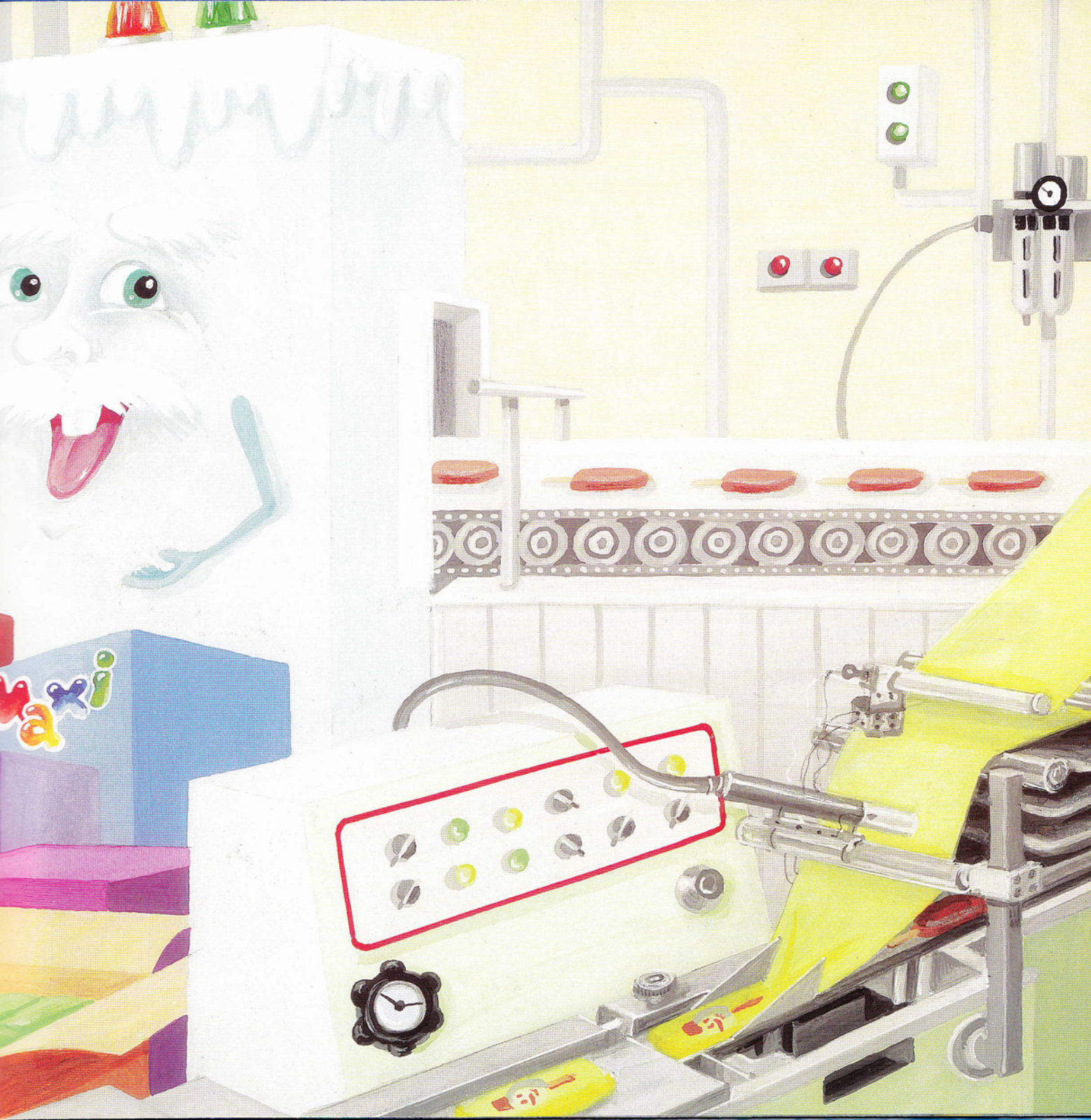
– O lia lia! – stebėjosi vaikai. – Tikriausiai jūs visą Lietuvą aplankote.

– Ne tik Lietuvą, bet ir Europą. Jau ne vienas europietis pirštelius apsilaižė skanaudamas mūsų ledų! – pasigyrė Tirpukas, vikriai šokinėdamas nuo vienos porcijos prie kitos.

Kur tik guvus ledų žmogeliukas prisiliesdavo, visur likdavo jo mielas atvaizdas. Štai kodėl vaikams jis taip gerai pažįstamas!

Pūsdamas trimitą ir mosuodamas trispalve iškilmingai vaikus pasitiko linksmasis Trio – tai trijų skonių ledai viename indelyje.

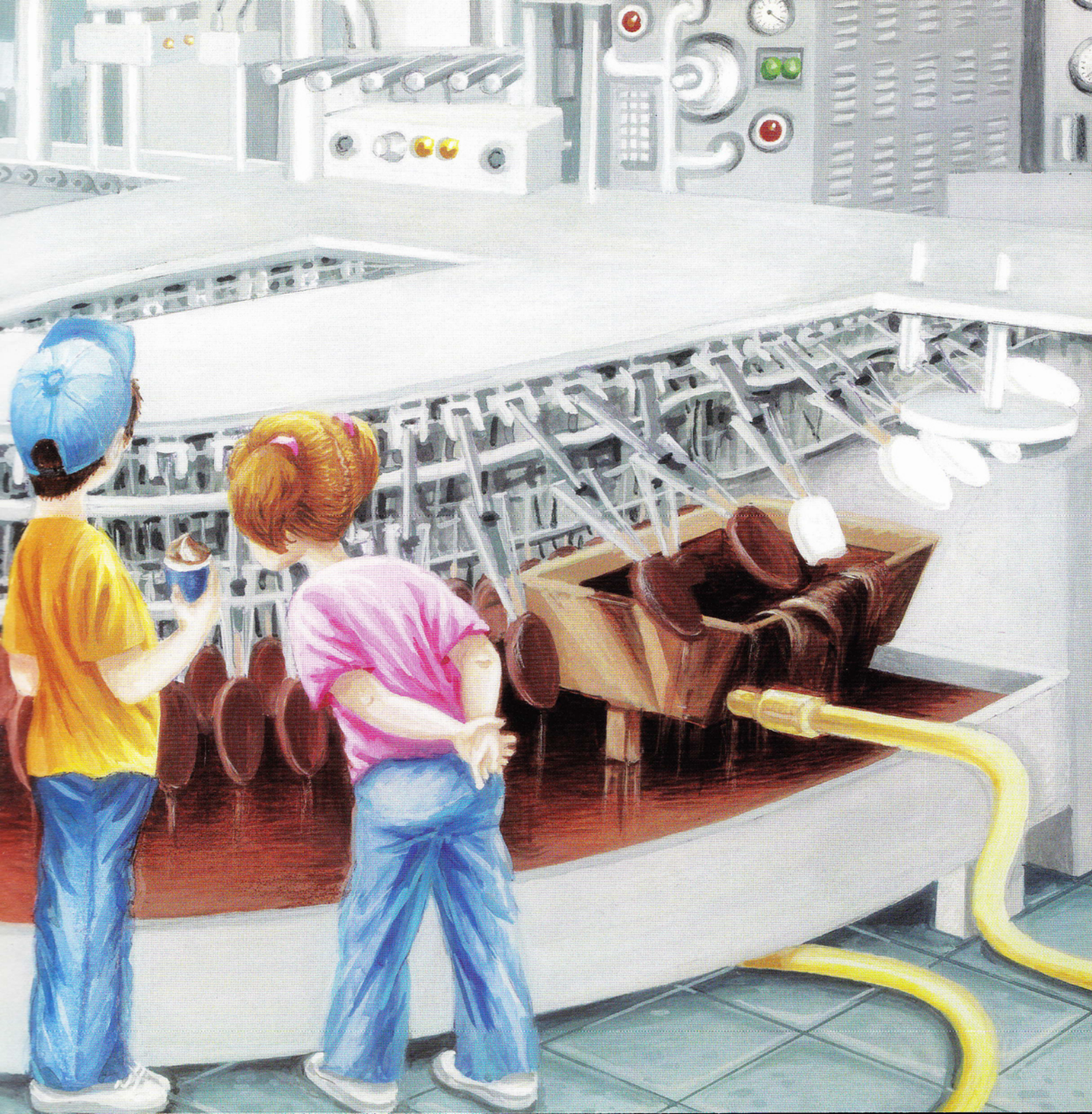
– Vanilė, kakava ir karamelė puikiai tarpusavyje sutaria, todėl pasiprašė bendros draugijos, – paaiškino Tirpukas. – Nuo jų neatsilieka ir minkštai sugulę kelių sluoksnių ledų tortai, kurie išdabinti iškilmingai pėdins ant šventinio stalo.

– O štai čia vyriausiojo ledo Eskimo valdos. Tik pažiūrėkite, kaip sukasi stebuklingas ledų ratas, dovanodamas jums šiuos gardumynus ant pagaliukų! – rodė Tirpukas.

Sustoję aplinkui vaikai stebėjo, kaip aštrūs peiliai pjaustė ledų luitus į atskiras porcijas. Po to lyg iš pistoleto buvo iššauti pagaliukai. Tada ledai nukeliavo grūdintis – valandėlę kitą pabendrauti su 40-ties laipsniu šalčiu. O užsigrūdinę laimingi sugrįžo ir greitai paniro į karšto šokolado, kakavos, karamelės ar vaisių bei uogų vones ir iškilo jau pasipuošę skaniu glaistu, it gražiu apsiaustu.

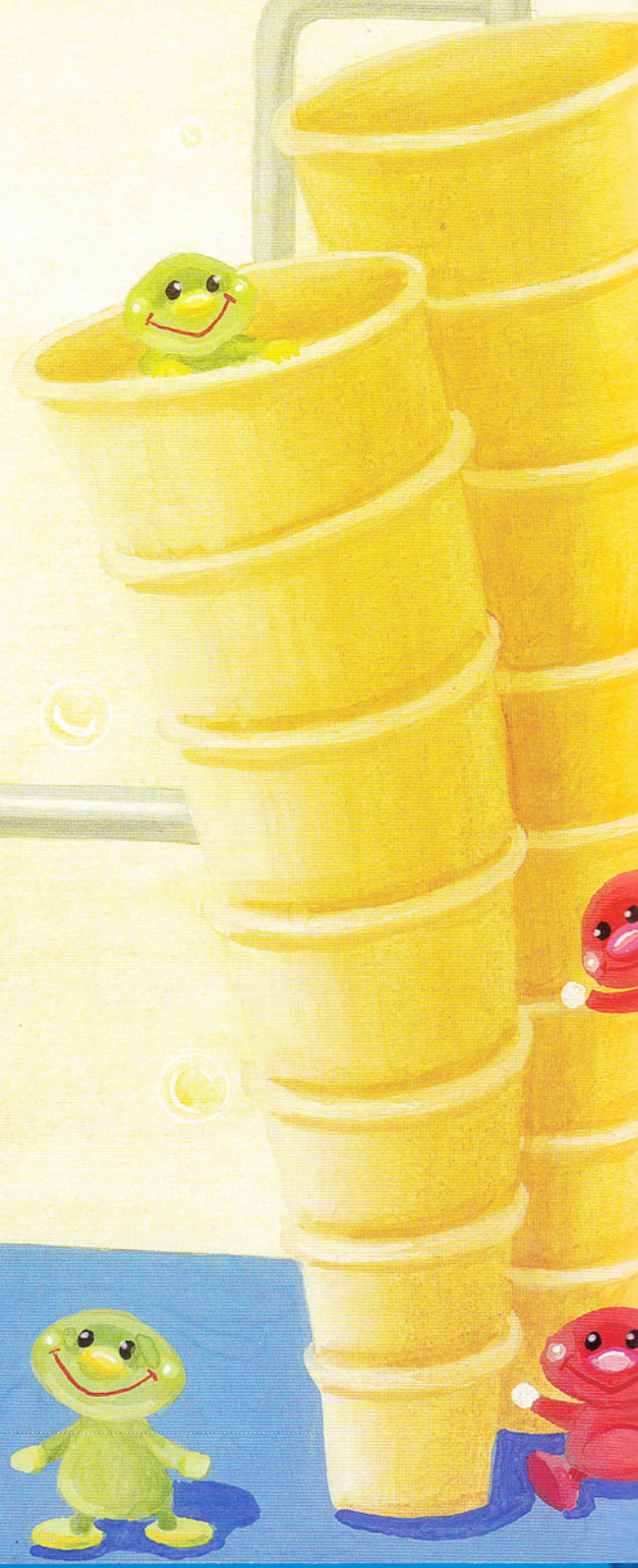

Kiek tolėliau pasirengę darbui ir laukdami nurodymų rikiavosi ledų Priedai ir Įdarai.

– Riešutai, griliažas, šokoladas – į kairę! – komandavo ponas Pienas. – Prašome apibarstyti ledų ragelius.

– Uogienė, migdolai, slyvos, razinos – į dešinę! – paliepė kvapioji Vanilė. – Nerkite į ledų vidų ir ten pasislėpkite! Bus vaikams gardus siurprizas!

Šalia jų būriavosi ir Sirupų draugija: braškių, mėlynių, kriausių, žemuogių, bananų. Visi jie laukė ženkle, kada galės suteikti ledams savo skonio vardus.

PIEN

Vysnauz adopera

VYSOKÝ SYRUP

Kiek atokiau nuo pieninių ledų, užšaldęs vaisių sultis, darbavosi ponas Mangas. Tropinių vaisių skonio ledai išdidžiai stovėjo pasirėmę ant pagaliukų. Kiti vaisių sulčių šaltieji skanėstai buvo patogiai įsitaisę vaflių puodeliuose.

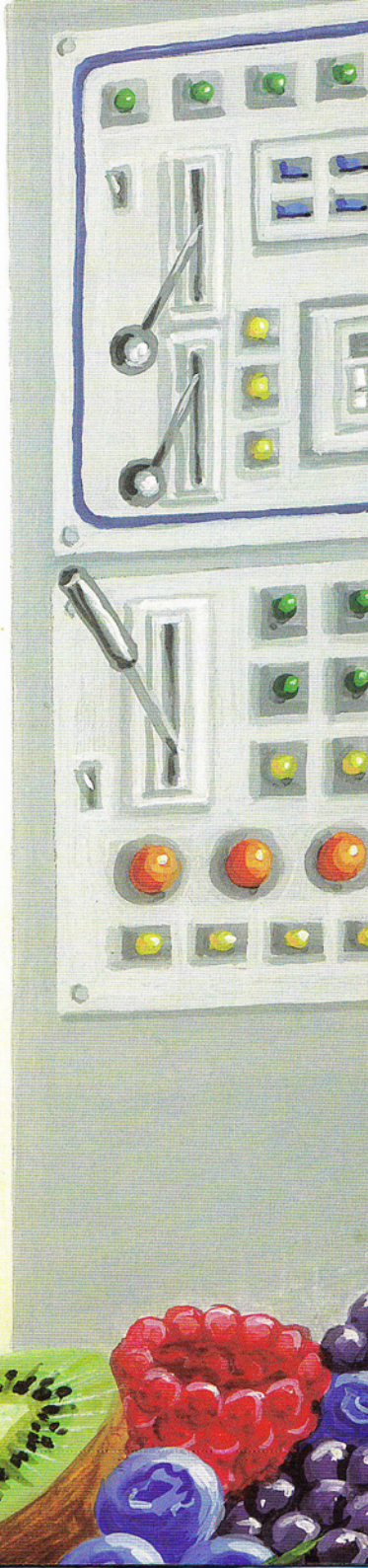
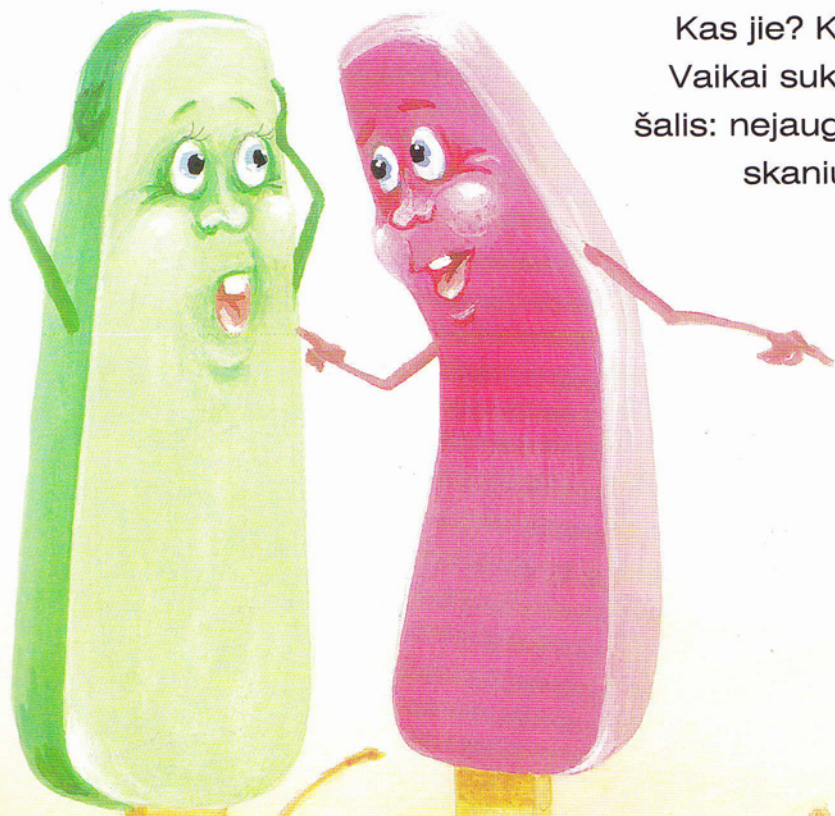
– Juk ne visi ledai yra iš pieno, mes esame iš sulčių, – išdidžiai tarė Mangas, palydėdamas savuosius į ledomobilį su užrašu FRUIT. – Tiesa, nepamirškite

aplankyti mūsų pusbrolio – pono Šerbeto. Jis yra ir pieninių, ir vaisinių ledų giminaitis. Šerbetas jums pasiūlys pieno ir sulčių šaltąjį gardėsį, vardu Mio, – patarė vaikams Mangas. Tačiau keliaujant nuo vieno ledų prie kitų staiga įsižiebė spanguolių lemputės ir ėmė kaukti pavojaus signalas. Tirpukas sunerimo – vadinasi, rūmuose aptikti piktadariai.

Kas jie? Kaip jie čia pateko?
Vaikai suklusę ėmė dairytis į
šalis: nejaugi kažkas kėsinaisi į
skaniųjų ledų karalystę?

Atskubėjęs generolas Plombyras Tirpukui perdavė užkoduotą mįslingą laišką, kuriame buvo parašyta: „Netvarka! Priešas Nr. 1 – mažesnis už žirnj, piktesnis už šunj. Priešas Nr. 2 – vandenyje gimusi, vandens bijo. Kas? Sučiupti nedelsiant.“

Berniukai ir mergaitės vis spėliojo, jaudinosi, bet negalėjo suprasti, kas nutiko. Tik Mantas buvo ramus ir abejingas. Jis pasislėpęs kamputyje pirštu iš indelių kabino ledus ir kaip niekur nieko juos godžiai valgė. O kad niekas neįtartų, tuščius popierėlius mėtė po dideliu katilu. Pasipiktinęs nešvara, katilas pranešė budriems sargams. Atskubėjęs generolas Plombyras nutarė sudrausminti berniuką:

– Negrąžu svečiuose taip elgtis: pasislėpus smaguriauti ir dar šiukšlinti.

Išraudęs iš gėdos Mantas rankas bandė slėpti kišenėse, tačiau vos įkišęs, staiga suklykė:

– Oi, duria!

– Kas duria? – atsisukę sukluso vaikai.

– Pipiras. Druska. Vinys... jie...jie buvooo, – bandė teisintis Mantas.

– Atsakymas teisingas! Pipiras ir Druska!

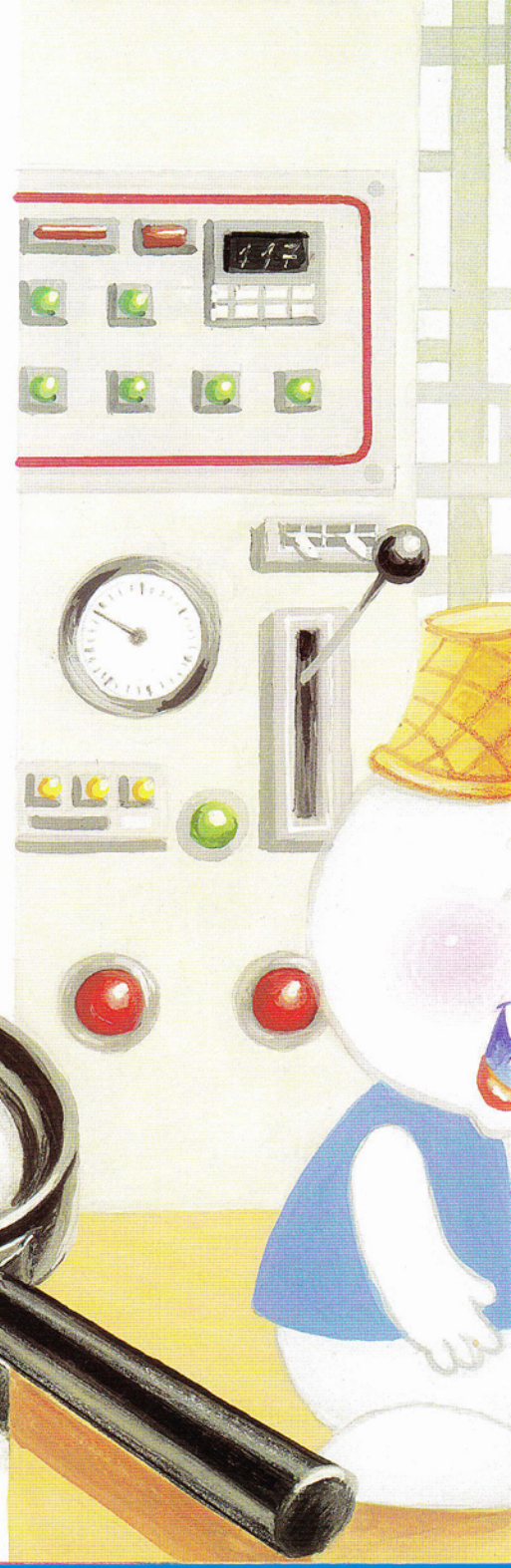
Pipiras – mažesnis už žirnj, piktesnis už šunj.

Druska – vandenyje gimusi,

vandens bijo, – visų

nuostabai, pranešė

Plombyras.

Kas galėjo pamanyti, kad didieji ledų priešai tūno pasislėpę netvarkingoje Manto kišenėje? Smėlis, akmenys, saldumynų trupiniai, sulankstytos vinys, stiklo šukės, suglamžyti popierėliai, nuo sumuštinio nubyrėjęs druskos, pipirų žiupsnelis... Ko tik čia nebuvo?..

Visi Ledų fabrike žinojo, kad norint pagaminti skanūs ir sveikus ledus, būtina laikytis tvarkos ir švaros. Nepageidautini yra sūriai, aštrieji ir kartieji ateiviai – čia juk ne Žuvų fabrikas!

– Kas ir būtų, jei atgijusi Druska įkištų savo ilgąją nosį – viskas pasidarytų sūru! Jei Pipiras prikištų savo aštrųjį pirštą – viskas pasidarytų kartu! Tai būtų didžiausia nelaimė ledams! Kur tai matyta? Gerai, kad laiku aptikome pavojų! – rūpestingai kalbėjo Tirpukas.

Sugėdintas, vaikų baramas, verkšlendamas Mantas visų atsiprašinėjo:

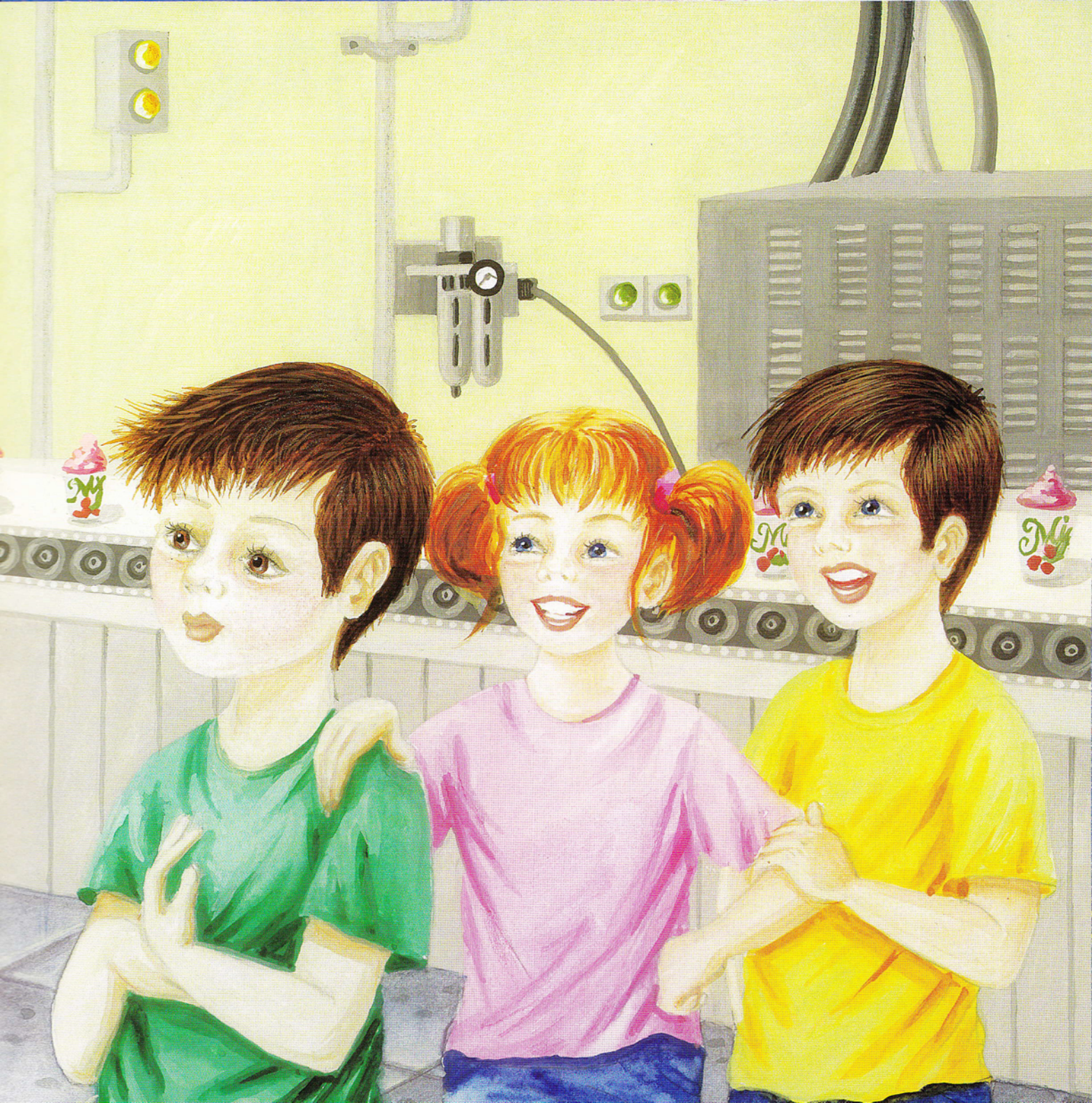
– Aš... aš... daugiau...
daugiau taip nedarysiu...

Tirpukas nuramino berniuką ir juokais tarė:

– Mūsų šalyje niekas neverkia. Juk žinai, ašaros yra sūrios, o druska mums nereikalinga. Verčiau keliaukime prie saldžiųjų ledų – jie mūsų laukia.

Susitakę ir pralinks mėję vaikai vedami Tirpuko nužingsniavo prie sidabrinio burlaivio, kur triūsė darbščioji Tirpuko armija. Jie nešė, vežė ledų dėžes ir krovė į laivą. Prie jų noriai prisidėjo ir vaikai. Net suprakaitavęs ėmė plušėti ir Mantas.

– Laivas pakrautas! Tuoj išskrisime! – pranešė generolas Plombyras.

Vaikai sujudo sukruoto – juk metas namo. Atsisveikinę ir padėkoję už nuostabią kelionę, pakilus burlaiviui, vaikai sutartinai uždainavo:

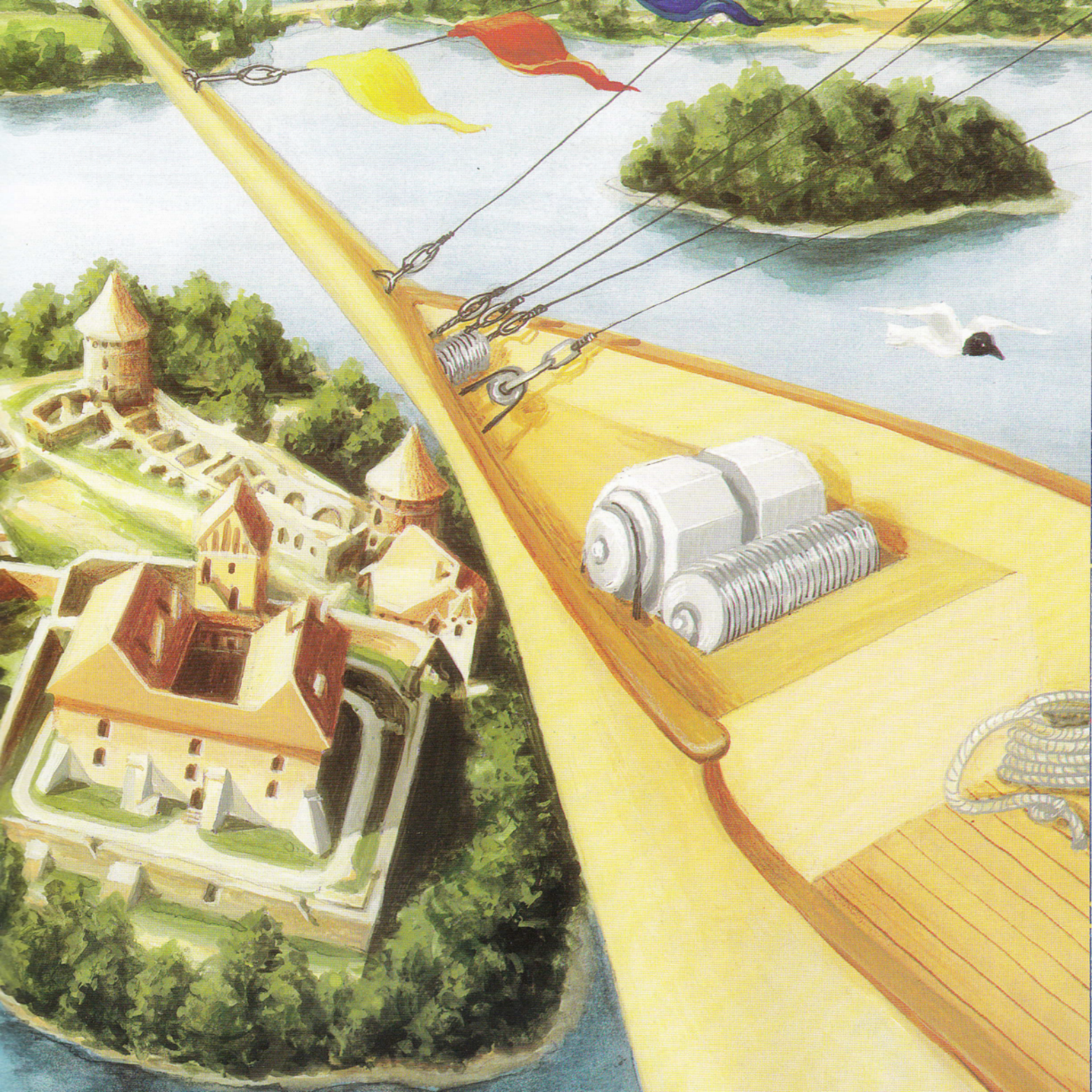
*– Mūsų laivas –
Baltas pūkas!
O skraidina mus
Tir-pu-kas!*

Stebuklingas laivas skrido pagal numatytą maršrutą. Tirpuko ledų laukė ir Vilniuje, ir Kaune, ir prie Neries, ir prie Nemuno, ir parduotuvėse, ir ledainėse. Didelį saldujų krovinį Tirpuko įgula paliko ir svečiams, atvykusiems iš kitų šalių į Trakus. Net juodaodžiai vaikučiai plodami rankutėmis kvietė Tirpuką pas save:

*– Į Afriką, į Afriką
Atvežkit savo fabriką!
Sutiks svetingai Nilas
Ir žalias krokodilas!*

Į pajūrį vaikai sugrįžo vėlai vakare. Kartu su einančia miegoti Vasaros Diena jie grimzdo į sapnų pasaulį, kuriame regėjo Saulę, laikančią rankoje ledų kibirą „Ledissimo“. Gal dėl to ji buvo tokia kaitri, nes labai norėjo Tirpuko ledų? Kas žino?..

- Sa-liu-tas! – staiga sušuko Agnė ir visi vaikai atsimerkę tamsoje pamatė ledų fejerverką.

Iš pradžių jie nesuprato, ar tai sapnas, ar realybė? Ar jie buvo Tirpuko Ledų šalyje, ar tik užsisvajojo? Tačiau kai nakties danguje sužibo ledų žvaigždės ir Mėnulis, laižydamas ledus, pamerkė akį, vaikai suprato, kad Tirpuko Ledų šalis iš tikrųjų yra.

**Ir aš ten buvau,
Ledų šalį mačiau,
Tirpuko ledų ragavau.
Ir tu juk norėtum, ar ne?
Taigi Tirpuko ledų paskanauk,
laišką jam parašyk ir ledų pasakos paprašyk.
Patikėk, ir tu Ledų šalį aplankysi, su Tirpuku
susidraugausi ir dovanų dar gausi.**

**TIRPUKUI
TIRPUKO LEDŲ ŠALIS
Fabriko g. 8
MARIJAMPOLĖ 68127**

Nekrošiūtė-Daukšienė I.

Tirpuko Ledų šalis. *Vaikams. V. „Alka”, 2004-32 p.*

ISBN 9955-540-14-1

Karšta! Net Baltijos vanduo neatgaivina ruonių... Kas padės poilsiautojams, o labiausiai – vaikams? Aišku, tai gali padaryti tik Tirpukas, atsiuntęs į pajūrį ledų.

Knygos „Tirpuko Ledų šalis” skaitytojas aplankys Ledų fabriką, susipažins su skaniųjų ledų gamyba, patirs įdomiausių nuotykių.

Tai trečioji I. Nekrošiūtės-Daukšienės pažintinė knygelė vaikams.

Knygelę iliustravo dailininkė Vida Alesienė.

UDK 888.2-93

Imandra Nekrošiūtė-Daukšienė

Tirpuko Ledų šalis

Dailininkė Vida Alesienė

Išleido UAB leidykla „Alka”, Algirdo g. 31, LT-2009 Vilnius. Leidinys 147.

Spausdino UAB „Petro ofsetas”, Žalgirio g. 90, LT-09303 Vilnius.

Užsakymas Nr. 193

TIRPUKO SKAIČIUOTĖ

Aš ir tu –
Mums puiku
Vėl draugaut
Su Tirpuku!
Kai abu pasakėm:
Trys,
Rinkosi
Vaikų būrys!
Tad skaičiavom:
Vienas, du –
Laimingiausias būsi tu –
Gausi porciją
Le-dų!

Ir skanu,
Ir gaivu
Mums draugaut
Su Tirpuku!

ISBN 9955-540-14-1

